

dels pares dels xiquets ja estaven aturats abans del problema d'AHM. Ara, és clar, la seua situació encara és pitjor, perquè tenen menys possibilitats de col·locar-se que abans... I els xiquets, això, ho saben i viuen l'angoixa de la família molt intensament, però callada, interioritzada. Al Port, després del tancament de la capçalera, hi ha hagut molta gent amb problemes psicològics grossos, amb depressions, o malalties clarament psicomàtiques».

Una mestra, ensenyant del col·legi de Begonya, abans propietat d'AHM —on anaven la majoria dels fills dels treballadors— i ara transferit a la Generalitat, diu que els xiquets s'ho pensen molt a l'hora de fer treballs manuals, o de comprar llibres o material didàctic... «És que saben que a casa els posaran pegues, que els diran que no es pot gastar...». Diuen que a l'institut de batxillerat va descendir prou la matrícula l'any següent al tancament de la capçalera, i que l'escola d'aprenents d'AHM, des d'on els joves passaven directament a treballar a la factoria, haurà de tancar aviat. Malgrat les promeses del govern, que parlen d'una futura situació d'ocupació massiva, la gent del Port veu el futur ben negre.

Les conseqüències psicològiques dels llargs mesos de lluita van començar a fer-se paleses pocs mesos després de la derrota. «Molts companys —diu un membre del comitè d'empresa— van caure malalts, alguns van morir d'infart, o de càncer, o van quedar com una mica *tocats de l'ala*... i eren gent jove, que abans gaudia de bona salut. És clar, això és difícil de provar, però crec que la tensió nerviosa, i l'esgotament, i aquelles jornades llarguíssimes d'assemblees, i reunions, i viatges, i les negociacions duríssimes, ens van fer molt de mal a tots. A banda el fet meravellós, però no sorprenent, de la solidaritat de tot el poble amb nosaltres, tota la resta fou destructiva, dramàtica. Vam perdre».

Entre els aturats, és clar, hi ha de tot: «Alguns s'han posat a gastar les indemnitzacions i els subsidis, i diuen que viuen millor que mai, i procuren no pensar en el futur. És molt comprensible. Però també n'hi ha molts que no poden acostumar-se a la inactivitat, després de tota una vida de treball. Era molt dur, anar al tall, però ara, sense res a fer en tot el dia i sense esperances de tornar a treballar, i encara joves, n'hi ha molts que estan descrossats», diu el mateix sindicalista.

Malgrat que tothom assegura que al Port sempre s'havia mantingut un nivell de vida bastant alt, «perquè els sous a la siderúrgia eren prou decents, i molt ens costà aconseguir-ho», com diuen els sindicalistes, un fet crida l'atenció: segons els responsables de la residència sanitària de la Seguretat Social, la «Mini-Fe» de Sagunt, l'índex de malalties infeccioses sempre ha estat altíssim. Manuel Pérez, el director, diu que al Port es registren més casos de tuberculosi i d'infeccions gastro-intestinals que en qualsevol altre indret del País Valencià, i que es donen també, amb freqüència, casos de malalties estranyes i poc habituals. «No ho relacione, però, amb el problema d'AHM. Cal tenir en compte que al Port hi ha alguns barris on les condicions sanitàries i la infraestructura higiènica són molt dolentes, i els hàbits familiars no acompanyen precisament la bona salut de xiquets i grans».

També són freqüents, al Port, els

casos d'alcoholisme i drogaaddicció, si bé no s'ha apreciat un increment considerable després de la «reconversió». Tampoc la delinqüència, segons diu el president de l'Associació de Comerciants, no ha augmentat com a conseqüència de l'atur massiu, «i la que hi ha, crec, es deu més a la crisi en general, que ja s'arrossegava abans, i a la droga, que no al fet que els acomiadats s'hagen llançat al carrer. Això és impensable». De tota manera, insisteix tothom, encara és massa prompte per apreciar canvis importants. El més palpable, potser, és el desencant i la preocupació que es respira al carrer. Les darreres mobilitzacions, per tal d'aconseguir el compliment dels pactes signats pel govern, han trencat la calma que seguí a la primera derrota. Com abans, diuen els treballadors, «lluitarem per l'única cosa que tenim: el dret a un lloc de treball, i a les prestacions que hem guanyat amb el nostre esforç», però tots saben que l'adversari és massa fort. □

ALTS FORNS, MITE I REFERÈNCIA

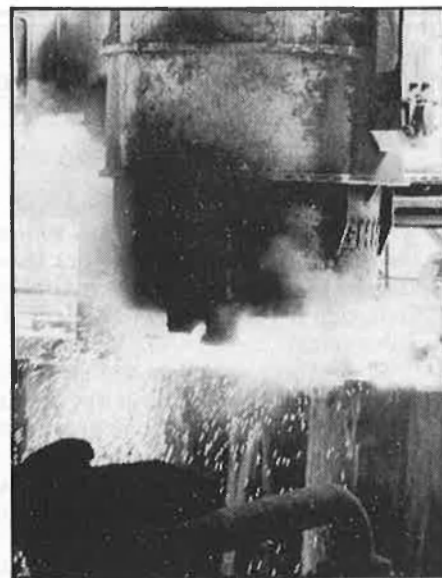
La protesta, de nou

Algunes actuacions concretes de l'administració i les escasses perspectives de la Zona de Preferent Localització Industrial situada a Sagunt comencen a escampar l'alarma entre els treballadors de la comarca. El mite de l'actuació òptima dels governs central i autonòmic en el procés de reconversió comença ja a fer fallida.

A. Sánchez

Allò que havia estat presentat com el millor exemple de l'eficàcia de la política de reindustrialització ha tornat a ser actualitat els últims dies. Els treballadors d'AHM, en primer lloc, i la població de Sagunt, en última instància, han començat a mobilitzar-se de nou i a posar damunt la taula els seus dubtes sobre la realitat d'un procés que ha estat utilitzat contínuament com a mostra que la reconversió no havia tingut resultats traumàtics.

Sembla, per les manifestacions i les assemblees de les darreres setmanes,

AHM: ¿quin exemple d'eficàcia?

que molts saguntins dubten de les paraules de Segundo Bru quan afirmava que «l'esdevenidor de Sagunt serà molt distint, hi haurà un teixit industrial absolutament diversificat, amb un seguit de petites i mitjanes empreses de sectors amb tecnologies altament competitives, que no solament podran reabsorbir els excedents de plantilla d'AHM, sinó que, a més, facilitaran treball a dos col·lectius de la zona molt necessitats, com poden ser

les dones i els joves». La realitat que es pot observar a hores d'ara al Camp de Morvedre no confirma aquestes previsions, ja que és difícil intuir la presència d'aquest «Silicon Valley valencià» que dibuixava el senyor conseller.

El motiu immediat que ha provocat l'inici de noves accions de protesta en el poble que va constituir el mite i la referència de les lluites contra la reconversió industrial es troba en el previsible incompliment del sistema d'incorporació dels treballadors al Fons de Promoció d'Ocupació —FPO—.

Les xifres de recol·locació d'excedents comencen a no quadrar.

Segons els acords d'abril del 84, que sancionaren el desmantellament de la capçalera d'AHM i els compromisos de l'administració per reindustrialitzar el Camp de Morvedre, els treballadors que es mantenien en plantilla anirien incorporant-se al FPO a mesura que arribassen als 55 anys.

Aquests treballadors (que romanrien al Fons fins a la jubilació anticipada) deixarien vacants uns llocs de treball que haurien de ser ocupats per treballadors més joves, que, així, reingressarien en AHM. El sistema pactat en el 84 possibilitava que una part dels excedents en edat activa, resultants del tancament de la capçalera, fossen recol·locats en la mateixa empresa, després d'un període de suspensió de contractes, que haurien passat al FPO.

L'actual problema s'ha presentat quan el Ministeri de Treball ha fet saber que no aprovarà el preceptiu expedient de regulació d'ocupació necessari perquè els treballadors amb 55 o més anys puguin passar al Fons i, per tant, alguns dels qui actualment es troben desocupats puguin tornar a la nova empresa recentment constituïda (Siderúrgica del Mediterráneo, S.A.). En la darrera reunió del Consell Rector del Fons de Promoció d'Ocupació

d'AHM, celebrada l'11 de desembre de 1985, el Ministeri va manifestar les seues reserves sobre el pressupost d'aquest organisme, precisament perquè s'hi feia una previsió de recol·locacions i reingressos en AHM de 292 treballadors durant 1986. Segons figura en l'acta d'aquella reunió, el representant del Ministeri de Treball va assenyalar que «el pressupost està condicionat a una partida de despeses (reingressos en AHM) que es troba pendent d'autorització de la Direcció General de Treball o la Comissió Delegada d'Afers Econòmics, pel que fa

a la previsió de substitució de treballadors entre el FPO i Altos Hornos i, per tant, està condicionat al fet que l'executiu competent autoritze aquest tema».

La resistència dels representants del Ministeri a acceptar que el pas de treballadors entre l'empresa i el Fons siga un fet indubtable (resistència avalada pels vots particulars en contra del pressupost per part d'aquests representants ministerials) va encendre el llum d'alarma entre els treballadors saguntins sobre l'incompliment dels acords «pacificadors» del 84. Si es trenca el ritme previst de reincorporació de treballadors a la siderúrgica, és evident que comencen a no quadrar les xifres de recol·locació dels excedents.

Segons les dades que va difondre la Comissió de Promoció Econòmica de Sagunt, 400 treballadors haurien de ser recol·locats en AHM. La posició actual del Ministeri de Treball i de la mateixa empresa fa que l'excedent a reocupar en les empreses instal·lades al Camp de Morvedre, a l'ombra dels incentius concedits, haja de ser necessàriament superior a la inicialment prevista.

La conseqüència final d'aquesta situació pot ser la no-recol·locació total

de l'excedent provocat pel tancament de la siderúrgica saguntina. La inquietud creada pel tema concret de les jubilacions anticipades no pot deslligar-se de la desconfiança creixent amb què els treballadors de Sagunt es miren el procés reindustrialitzador, tantes vegades exaltat per les administracions central i autonòmica.

Al mes de setembre de 1985 només 15 empreses estaven construïdes a la Zona de Preferent Localització Industrial. Aquestes empreses donaven ocupació a 284 treballadors, dels quals només 96 procedien del Fons de Promoció d'Ocupació d'AHM. Convé, doncs, puntualitzar que els 1.392 llocs de treball (852 procedents del FPO) que algunes fonts oficials esmentaven en el mateix moment corresponien al total de projectes aprovats per la Comissió de Promoció Econòmica, tot i que molts encara no han començat les obres d'instal·lació.

És per això que la incertesa sobre el resultat final de la reconversió industrial a Sagunt va incrementant-se dia rere dia. Una sèrie de fets han vingut a sumar-se als ja comentats i fan desconfiar sobre la realitat d'una recol·locació estable per als excedents d'AHM. És ben sabut que, en general, només les empreses d'una certa importància poden assegurar llocs de treball per als antics treballadors siderúrgics, tant per la solvència dels seus projectes com per l'obligació de garantir-los una remuneració equivalent, si més no, al 80 % del seu salari anterior. Tanmateix, la realitat mostra que gran part dels projectes aprovats corresponen a empreses de reduït volum (amb una mitjana de 24 treballadors), moltes de les quals provoquen dubtes importants sobre la viabilitat real a mitjà termini, una vegada acabat l'efecte de les actuals ajudes públiques. D'altra banda, és notori que alguns dels projectes aprovats, com ara els d'empreses ceràmiques a Moncofa (discutits pels seus efectes sobre el sector tauleller) es troben aturats i que ni la SIV ni Enfersa, els dos grans projectes que fonamentaven la Zona, han iniciat els seus treballs.

En definitiva, comença a albirar-se en l'horitzó el fet que l'experiència model de la reindustrialització, l'exemple per a les ZUR posteriors, quede en un gran conjunt de bones intencions, així sí amb una important despesa de fons públics. No oblidem que la SIV rebrà 1.200 milions d'una Generalitat que destina escassos recursos a la política industrial i que el FPO subvencionarà amb 102 milions la formació dels seus treballadors. □